

Titulació	Tipus	Curs
2500260 Educació social	OT	3
2500260 Educació social	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Joanna Genevieve Empain

Correu electrònic: joannagenevieve.empain@uab.cat

Equip docent

Carme Serret Vidal

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

És recomanable que els estudiants hagin assolit els dos cursos anteriors del grau d'Educació Social.

Objectius

Aquesta assignatura optativa forma part de la matèria Educació Socio-comunitària del grau d'Educació Social. El seu principal objectiu és abordar la reconceptualització, la reflexió crítica i la intervenció en l'àmbit del Desenvolupament Cultural Comunitari.

L'assignatura es planteja reconstruir històricament les bases del Desenvolupament Cultural Comunitari per a posar-ho en relació amb el present i les perspectives tant locals com internacionals. Aquesta assignatura focalitza en l'estudi de les polítiques culturals en relació amb l'educació social i reinterpreta els vincles entre art, govern local i comunitat. Tanmateix, vol fer partícip a l'estudiant de projectes de Desenvolupament Cultural Comunitari.

Competències

- Educació social
- Acompanyar les persones en els seus processos de creixement i emancipació.

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Dissenyar i desenvolupar processos de participació ciutadana i acció socio-comunitària.
- Dissenyar plans i processos d'avaluació segons les diferents finalitats, tècniques i instruments, moments i perspectives de l'avaluació educativa.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Fomentar l'autonomia dels participants i buscar un equilibri entre les seves funcions com a orientador, facilitador i promotor de la dinàmica socioeducativa.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).
- Utilitzar informació i coneixement de les diferents fonts i contextos (informes, articles, etc.) propis de les ciències socials.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar experiències i projectes d'animació sociocultural i desenvolupament comunitari des de la perspectiva de diferents paradigmes teòrics.
3. Analitzar i aplicar el raonament crític a la comprensió de la Democràcia representativa versus participativa. Poder, govern i governabilitat.
4. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
5. Aplicar tècniques de participació: investigació acció participativa (IAP), al diagnòstic comunitari.
6. Avaluar les polítiques i programes derivats de les mateixes relatius a l'educació per al desenvolupament.
7. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
8. Conèixer la conceptualització bàsica i les principals metodologies i tècniques de l'animació sociocultural i el desenvolupament comunitari.
9. Conèixer la investigació existent sobre animació sociocultural i desenvolupament comunitari.
10. Desenvolupar funcions professionals adaptades a les diferents situacions sociocomunitàries de manera que estimulin l'empoderament de les persones participants.
11. Dissenyar i desenvolupar processos participatius d'educació sociocomunitària.
12. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
13. Incorporar a les seves anàlisis els referents contextuals necessaris vinculats a problemes i propostes concretes sobre l'educació per al desenvolupament.
14. Proposar estratègies adaptades a diferents situacions i necessitats de mediació, desenvolupar adequadament estratègies per a la mediació entre persones o grups en situacions simulades i mostrar habilitats socials per entendre les famílies i fer-se entendre per elles.
15. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
16. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
17. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre el concepte de participació. Participació com a finalitat i com a mitjà per al canvi.
18. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre la participació ciutadana des de l'administració: models i dispositius.
19. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre la participació social des dels actors socials: moviments socials i associacions.
20. Treballar en equips multidisciplinars desenvolupant processos d'educació sociocomunitària.
21. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Bloc 1. Els fonaments teòrics i històrics del Desenvolupament Cultural Comunitari

1.1. Polítiques culturals: art, govern local i comunitat

Què és el "Desenvolupament Cultural Comunitari". Cultura popular, cultura de classes. Cultura i identitat.

Teories i pràctiques actuals de Desenvolupament Cultural Comunitari.

Desenvolupament Cultural Comunitari i gènere

Desenvolupament Cultural Comunitari i valors. Humanisme.

1.2. Art, activisme i canvi social

Pràctiques artístiques, socials i comunitàries. contracultura.

Pedagogies crítiques i feministes.

Art i resiliència.

Bloc 2. Dimensió pràctica: educació performativa i projectes de Desenvolupament Cultural Comunitari

2.1. Comunitats de pràctica: experiències a través de l'art i la cultura

Les pràctiques de l'art contemporani i el treball amb comunitats: art, estètica i política; crítica al capitalisme i mitjans de comunicació; gènere, cos i diferència (performance).

Estratègies d'interpretació, crítica, creació i producció en arts visuals, teatre, música, cinema i disseny.

Pensament contemporani, pràctica cultural i acció política.

Pedagogies culturals, identitats, comunitats.

2.2. Propostes educatives en espais artístics i centres culturals

Participació i Desenvolupament Cultural Comunitari: construcció d'agència i empoderament de les comunitats a través de l'art i la cultura.

Processos i pràctiques dialògiques en els projectes de Desenvolupament Cultural Comunitari.

Narratives, llocs i comunitats: museus i centres culturals, barris, associacions, hospitals, presons, xarxes...

Documentació, exposició i difusió de projectes de Desenvolupament Cultural Comunitari.

El paper de l'avaluació en la millora i la transformació social.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitat dirigida (treball del gran grup més els grups petits o seminaris)	45	1,8	3, 2, 4, 5, 7, 1, 6, 12, 13, 15, 16, 14, 19, 9, 8, 21, 20
Tipus: Supervisades			

Tutories i seguiment de l'estudiant	30	1,2	2, 7, 10, 17, 18
Tipus: Autònomes			
Treball en tasques autònomes, com poden ser: preparació de proves escrites o orals, lectura de textos o treballs en grup o individuals, etc.	75	3	2, 4, 7, 1, 12, 16, 17, 19, 9, 8, 21, 20

Desenvolupament seqüencial del curs:

Primer es farà el Bloc 1 (magistrals i seminaris). Després el Bloc 2 (magistrals i seminaris).

D'una forma o altra, els continguts d'aquest curs connecten amb l'assignatura "Fonaments de l'educació sociocomunitària" i són a tenir en compte pels estudiants que vulguin especialitzar-se en el aspectes sociocomunitaris.

Les sessions del Bloc 2 d'aquesta assignatura es basen en un treball de recerca i experimentació amb materials per part dels estudiants, que requereix d'una investigació basada en la documentació amb imatges i en el reciclatge de materials per a l'educació cultural i a través de les arts. A més a més, la metodologia adoptada requereix pel seu bon desenvolupament que l'estudiant porti a l'aula materials especialitzats per a la realització de les activitats artístiques i cultural. El professorat recomanarà el material més adient per a les activitats programades, que tindrà un cost sostenible i podrà ser compartit entre els estudiants. Es cercaran mecanismes per poder garantir que l'estudiant pugui tenir-lo al seu abast en el cas de que no es disposi dels recursos necessaris.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries en relació amb la COVID-19.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova de coneixements (Bloc 1. Els fonaments teòrics i històrics del DCC)	30 %	0	0	2, 7, 1, 16, 17, 19, 9, 8
Treball de grup (Bloc 1. anàlisi d'un projecte DCC)	15 %	0	0	3, 2, 4, 7, 1, 12, 13, 17, 19, 18, 8, 21, 20
Treball de grup (Bloc 2. Dimensió pràctica: educació performativa i projectes de DCC)	30 %	0	0	2, 5, 7, 11, 10, 6, 12, 15, 16, 14, 17, 19, 9, 21, 20
Treball individual (Bloc 2. Dimensió pràctica: educació performativa i projectes de DCC)	25 %	0	0	2, 4, 7, 1, 15, 16, 9, 8

Avaluació continua

Bloc 1. Els fonaments teòrics i històrics del Desenvolupament Cultural Comunitari

1. Prova de coneixement basada en els fonaments teòrics i metodològics del DCC. Aprofundiment conceptual i estudi de casos (30%). La prova de coneixements tindrà lloc al final del primer bloc (1r abril 2025). (treball individual)
2. Anàlisi d'un projecte (o una entitat) d'arts comunitàries (15%). (treball de grup fase 1)

Bloc 2: Dimensió pràctica: educació performativa i projectes d'Arts comunitàries.

1. Recerca sobre un projecte d'arts comunitàries a partir d'una metodologia basada en les arts (30%). (treball de grup, fase 2)
2. Reflexió individual sobre el procés d'aprenentatge de l'assignatura i la relació entre la figura de l'educador/educadora social i la intervenció amb llenguatges artístics (25%)

Avaluació única

1. Prova de coneixement basada en els fonaments teòrics i metodològics del DCC. Aprofundiment conceptual i estudi de casos (30%).
2. Anàlisi (bloc 1) (15%) i investigació (bloc 2) d'un projecte d'arts comunitàries a partir d'una metodologia basada en les arts (30%).
3. Reflexió individual sobre el procés d'aprenentatge de l'assignatura i la relació entre la figura de l'educador/educadora social i la intervenció amb llenguatges artístics (25%)

La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada. El lliurament de les tasques d'avaluació de l'assignatura i la prova escrita es faran el dimarts 10 de juny 2025.

A les dues modalitats d'avaluació:

Per tenir dret a recuperació l'estudiant ha d'haver realitzat dos terços de les activitats d'avaluació de l'assignatura i ha d'haver obtingut un mínim de 3,5/10. El treball en grup no és recuperable perquè la metodologia no ho permet.

Tenint en compte les metodologies docents utilitzades en aquesta assignatura, basades en processos reflexius i creatius, l'assistència a classe és important. En aquesta assignatura es valora la participació activa de l'estudiant com un factor important a l'avaluació final.

Un dels criteris necessaris per superar aquesta assignatura consistirà a demostrar, al llarg del curs, que l'estudiant té desenvolupades unes competències personals i socials imprescindibles per ser educador/a social: participació activa a les classes, responsabilitat i rigor a la feina autònoma, no jutjar, argumentar, ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, etc.), pensament crític i conductes que afavoreixin un entorn amable i positiu, democràtic i en què es respectin les diferències. El professorat de l'assignatura anirà observant, documentant les sessions i anotant evidències en relació amb aquestes habilitats personals i socials de les estudiants; i s'aniran avaluant al llarg de l'assignatura.

Cal també que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o llengües vehiculars que consten a la guia docent. L'avaluació també es fixarà en les competències per al treball cooperatiu i en equip i serà sensible al gènere.

La còpia o el plagi serà motiu de suspens de l'assignatura.

El retorn de les diferents activitats d'avaluació es realitzarà com a màxim 20 dies hàbils després del lliurament.

La data de recuperació en les dues modalitats d'avaluació es realitzarà l'1 de juliol 2025.

Bibliografia

Anderson, T.; Gussak, D.; Hallmark, K.K. i Paul, A.(Eds.) (2010). *Art Education for Social Justice*. Reston A.V: NAEA.

- Aragay, J. M. (2017). *Les Arts Comunitàries des de l'Educació Social. L'experiència Basket Beat*. Barcelona: Neret Edicions.
- Augé, M. (2010). *La comunidad ilusoria*. Barcelona: Gedisa.
- Baraúna, T.; Motos, T. (2009). *De Freire a Boal. Pedagogía del Oprimido. Teatro del Oprimido*. Ciudad Real: Ñaque Editora.
- Boal, A. (2002). *Juegos para actores y no actores : teatro del oprimido*. Barcelona : Alba Editorial.
- Butler, J. (2007). *El género en disputa, El feminismo y la subversión de la identidad*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica.
- Casacuberta, D.; Rubio, N. i Serra, L. (Eds.) (2011). *Acción cultural y desarrollo comunitario*. Barcelona: Graó.
- Freire. P. (1970). *Pedagogía del oprimido*. Madrid : Siglo XXI.
- Greene, M. (2005). *Liberar la imaginación. Ensayos sobre educación, arte y cambio social*. Barcelona: Graó.
- Giroux, H.A. (1997). *Cruzando límites. Trabajadores culturales y políticas educativas*. Barcelona: Paidós.
- Hernández, F. (2007). *Espigador@s de la cultura visual: Otra narrativa para la educación de las artes visuales*. Barcelona: Octaedro.
- hooks, b. (2021). *Enseñar a transgredir*. Madrid: Capitan Swing.
- Mayugo, C.; Pérez, X. i Ricart, M. (Coords.) (2004). *Joves, creació i comunitat*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, Finestra Oberta, 41.
- Miller, T. i Yudice, G. (2004). *Política cultural*. Barcelona: Gedisa.
- Moreno, A. (2016). *La mediación artística. Arte para la transformación social, la inclusión social y el desarrollo comunitario*. Barcelona: Edición Octaedro.
- Pié Balaguer, A. (2009). *Educació social i teoria queer*. De l'alteritat o les dissidències pedagògiques. Barcelona: UOC.
- Rodrigo, J. (2010). *Transductores 1. Pedagogías colectivas y políticas espaciales*. Recuperat de <https://issuu.com/blogguerrero/docs/transductores>
- VV.AA. (2008). *Producción cultural y prácticas instituyentes. Líneas de ruptura en la crítica institucional*. Madrid: Traficantes de sueños.

Programari

No s'utilitza programari específic en aquesta assignatura.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	3	Català	segon quadrimestre	matí-mixt